Šah v vse slovenske šole

Piše: Ana Srebrnič

Tokrat si bomo pogledali **Korčnojev manever**, ki ga je izvedel leta 1978. Njegov nasprotnik, Tatai, je skoraj s stola padel po Korčnojevi potezi. Opozorilni znaki so vezan f-kmet in oslabljena rokada s h-kmetom. Kaj mislite, ka je odigral Korčnoj kot črni v naslednjem diagramu?

Števec projekta

~ 218 vključenih osnovnih šol ~

FIDE skupnost učencev:

~ 513 Premium članov ~

~ 698 osnovnih članov ~

1. diagram

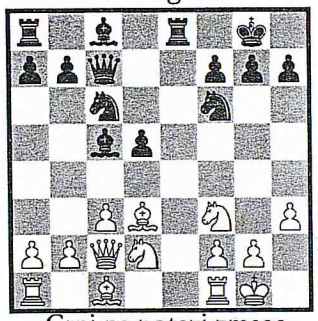

Črni na potezi zmaga.

2. diagram

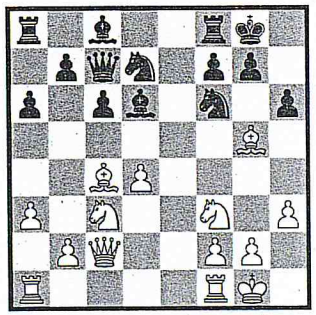

Beli na potezi zmaga.

3. diagram

Beli na potezi zmaga.

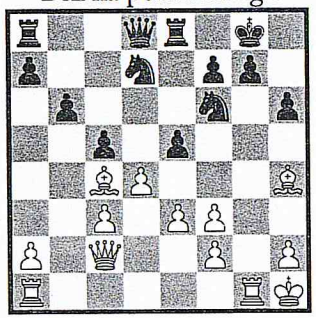

4. diagram

Beli na potezi zmaga.

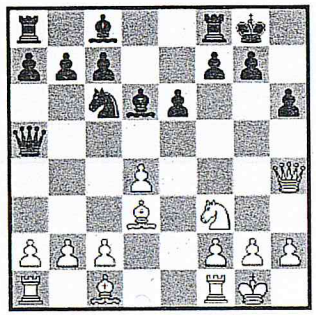

Rešitve najdete na strani 29.

Skupnost učencev FIDE:
http://sm.fide.com

Predstavljamo šahiste, doktorje znanosti: dr. Tadej Starčič

Piše: Primož Šoln

Dr. Tadej Starčič (letnik 1979) je po končani osnovni šoli Cvetka Golarja v Škofji Loki obiskoval Gimnazijo Bežigrad, ter leta 1996 nastopil na matematični olimpijadi v Bobmaju (Indija), leta 1997 v Mar del Plati (Argentina), kjer je prejel pohvalo in leta 1998 v Taipeu (Tajvan), kjer je osvojil celo bronasto medaljo (leta 2002 je to uspelo tudi drugemu šahistu dr. Klemenu Šivicu). Tadej je študij nadaljeval na FMF in diplomiral leta 2003, ko je za svoje diplomsko delo prejel Prešernovo nagrado. Z neposrednim prehodom na doktorski študij je tega končal leta 2008 pod mentorstvom akad. prof. dr. Franca Forstneriča in somentorjem doc. dr. Markom Slaparjem z naslovom doktorske dizertacije: »Baza Steinovih okolic vloženega strogo psevdokonveksnega območja in sorodnih objektov«.

V času doktorskega študija je bil Tadej mladi raziskovalec na Inštitutu za matematiko, fiziko in mehaniko (IMMF) pri Fakulteti za matematiko in fiziko (FMF). Od leta 2009 pa je kot asistent zaposlen na Pedagoški fakulteti (PeF) v Ljubljani, kjer vodi vaje iz predmetov, ki segajo na različna področja matematike, predvsem iz Analize. Preko IMFM je vključen tudi v temeljni raziskovalni program Analiza in geometrija, ki poteka v letih 2009-2014.

Svojo šahovsko pot je Tadej pričel s 6 leti, premikanja figur ga je naučil stric Drago. Pri 15 letih ga je začel trenirati mednarodni mojster Zlatko Bašagić, po 18. letu pa se je s preigravanjem šahovskih partij učil od mojstra Janeza Stupice. Prvo kategorijo je osvojil pri 16 letih, mojstrski kandidat pa je postal pri 20 letih. V mladinskih konkurencah do 18 oziroma 20 let se je uvrščal od 4. do 5. mesta. Njegov največji uspeh je 5. mesto na državnem članskem prvenstvu leta 2000 v Škofji Loki. Že vrsto let je član šahovskega društva dr. Milan Vidmar iz Ljubljane, za katerega nastopa v državni članski ligi.

Udeležil si se kar treh matematičnih olimpijad na treh različnih celinah, kako te potekajo? Kaj ti je najbolj ostalo v spominu od teh potovanj?

Mednarodne matematične olimpijade so neuradna svetovna tekmovanja iz matematike za srednješolce, udeležijo pa se ga dijaki iz skoraj 100 držav po vsem svetu, po 6 najboljših iz vsake države. Tako tekmovanje traja dva dni, vsak tekmovalec pa ima vsak dan na voljo po 4 ure in pol časa za reševanje zgolj treh težkih nalog. Imel sem srečo, da so bile olimpijade daleč od doma, da sem videl kar nekaj sveta. V spominu mi je poleg

dr. Tadej Starčič

samega tekmovanja ostala predvsem drugačnost krajev in kultur.

Kaj te je poleg matematike pritegnilo na šahovsko pot? Svoje največje šahovske uspehe si dosegal v mladinskih kategorijah.

Bolj resno in sistematično sem se začel s šahom ukvarjati pri 15 letih. Spomnim se, da sem takrat v 1. ligi-zahod na mladinski deski brez posebnega znanja teorije povsem nepričakovano dosegel rezultat 6.5/7 in to je bil razlog, da so mi v klubu dali možnost, da sem začel delati z Zlatkom Bašagićem. V mladinskih kategorijah sem nato napredoval do 4. mesta, na članskem državnem prvenstvu leta 2000 pa zasedel celo 5. mesto. Kmalu potem sem vse več časa začel posvečati študiju matematike in žal nekoliko manj šahu.

Imaš že tri majhne otroke. Kdaj jih boš začel učiti šah in kdaj matematiko?

Starejša sinova sta stara 4 in 6 let in se s šahovnico in figuricami večkrat igrata, spotoma pa ju potem tudi kaj malega naučim. Tudi z matematiko smo nevede začeli, saj morata prešteti koliko bombonov je kateri že pojedel in izračunati, koliko jih še lahko. Vse skupaj zaenkrat poteka po zelo naravni poti, vsaj upam. Bomo videli, kako bo z dveletno hčerko. Glede na to, da želi biti v vsem enakovredna fantoma, jo bo zagotovo treba kmalu naučiti šahirati in računati.

Kot asistent na fakulteti in raziskovalno si zelo aktiven. Nam lahko laično opišeš področja tvojega raziskovanja?

Kot asistent s polno obremenitvijo delam šele nekaj let, zato še vedno zelo veliko časa porabim za pedagoško delo s študenti. To vključuje vodenje vaj, domače naloge, priprave, izpite, konzultacije... Preostanek mojega dela je raziskovanje. Področje mojega

raziskovanja je Analiza, natančneje podpodročje Kompleksna analiza. Analiza je sicer eno starejših in najobsežnejših področij matematike, njeni osnovni koncepti pa so realna in kompleksna števila, limite, odvod, integral, analitične funkcije, diferencialne enačbe itd. (Pri kompleksni analizi so v glavni vlogi kompleksna števila oziroma kompleksne funkcije.) Moderni koncepti in tehnike oziroma teorije v analizi so danes razvite že do te mere, da že same probleme lahko razumejo le matematiki specialisti s tega področja.

Na kakšen način ti šahovske izkušnje pomagajo pri tvojem delu?

Če dobro premislim, imata šahiranje in raziskovanje kar nekaj skupnega. Analiziranje neke šahovske otvoritvene variante me denimo spomni na reševanje nekega matematičnega problema. Pri obeh je potrebno v tej moderni dobi prebrati oziroma pregledati zelo veliko literature, nato pa še vedno vložiti precej svojega truda in poskusiti najti dobro rešitev. Šahovska koncentracija, potrpežljivost in vztrajnost pri večurnem preračunavanju variant, pa je najbrž tako in tako v pomoč na vseh področjih.

Predstavljamo zmagovalno partijo dr. Tadeja Starčiča nad velemojstrom Markom Tratarjem s članskega prvenstva leta 2000 v Škofji Loki, kjer je Tadej dosegel svoj največji šahovski uspeh.

Starčič T. - Tratar M.

Staroindijska [A54]

DP Slovenije, Škofja Loka 2000

1.d4 d6 2.c4 e5 3.Sf3 Sd7 4.Sc3 Sgf6 5.Lg5 h6 6.Lh4 c6 7.e3 Le7 8.Dc2 Sh5 9.Le7 De7 10.0–0–0 Shf6 11.Ld3 0–0 12.g4 d5 13.Se5 Se5 14.de5 De5 15.h3 dc4 16.Lc4 b5 17.Lb3 a5 18.Dd3 a4 19.Lc2 a3 20.f4 ab2 21.Kb2 Dc5 22.Dd6 Dd6 23.Td6 b4 24.Sa4 Sd5 25.Te1 Te8 26.Sc5 La6 27.Lb3 Lb5 28.Td7

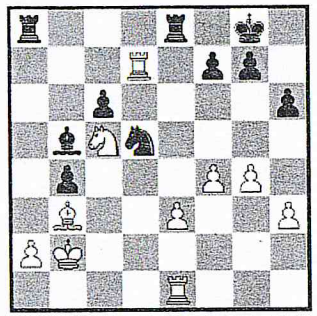

28...Te3 29.Te3 Se3 30.Lf7 Kh8 31.Lb3 Sd5 32.Se6 Te8 33.f5 g6 34.Ld5 cd5 35.Td5 Lc4 36.Td4 Le6 37.fe6 Te6 38.Tb4 Te2 39.Ka3 Th2 40.Tb3 Kg7 41.Tf3 h5 42.gh5 g5 43.Kb3 Kh6 44.a4 Kh5 45.a5 Te2 46.Kb4 Kh4 47.Tc3 Te6 48.Kc4 Te4 49.Kd5 Te1 50.Ta3 Td1 51.Ke5 Td7 52.a6 Ta7 53.Kf6 Ta8 54.Ta4 Kh5 55.a7 Tf8 56.Kg7 1–0

Rešitve iz rubrike Šah v šole na strani 26

(1)1...Dg3! s pretnjo Lh3. 2. Lf5 Te2 -+

(2)1.Lh6 Sb6 (1...hg6 2. Dg6 Kh8 3.Dh6 Sh7 4.Sg5 Sf6 5.Sce4) 2. Dg6 Se8 3.Sg5 z neubranljivo grožnjo mata na h7.

(3)1.Dg6

(4)1.Lh6 gh6 2. Dg6 Te8 (2...f5 3.Dg6 Kh8 4.Sg5)3.Lh7 Kh8 4.Lg6 Kg8 5.Dh7 Kf8 6.Df7#